

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย ซึ่งได้ลำดับขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากหนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรวบรวมความรู้และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย และเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่องการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดจนสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาสำหรับปฐมวัย และสอบถามผู้บริหารและครูปฐมวัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 419 โรงเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด 429 โรงเรียน 40 เขตการศึกษา

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาล กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 154 คน จากการเลือกตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 การเลือกเขต กรุงเทพมหานครมี 40 เขต จำแนกเขตทั้งหมดออกเป็น 8 กลุ่ม โดยใช้ข้อมูลจากองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งพิจารณาจากจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียนและสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ใกล้เคียงกัน จากเขตทั้ง 8 กลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่ม

ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จับฉลากมาในอัตราส่วน 2 : 1 ของจำนวนเขต ทั้งหมด ตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่ม โดยเหลือเศษตัดทิ้ง ได้จำนวน 18 เขต ดังรายละเอียดตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เขตที่สุ่มได้

กลุ่ม	เขต	เขตที่สุ่มได้
1	พระนคร ป้อมปราบฯ ปทุมวัน สัมพันธวงศ์ บางรัก ดุสิต บาง ซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง ดินแดง	ป้อมปราบฯ ปทุมวัน ดุสิต บางซื่อ พญาไท
2	ยานนาวา สาทร บางคอแหลม พระโขนง คลองเตย คลองเตย สาขา 1	ยานนาวา สาทร บางคอแหลม
3	บางเขน ดอนเมือง จตุจักร ลาดพร้าว บึงกุ่ม	ดอนเมือง จตุจักร
4	มีนบุรี หนองจอก	มีนบุรี
5	ประเวศ บางกะปิ ลาดกระบัง สวนหลวง	บางกะปิ ลาดกระบัง
6	ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย บางพลัด บางกอกใหญ่	บางกอกน้อย บางพลัด
7	บางขุนเทียน จอมทอง ราษฎร์ บูรณะ	บางขุนเทียน
8	ภาษีเจริญ ดลิ่งชัน หนองแขม ภาษีเจริญสาขา 1	ภาษีเจริญ หนองแขม

2.2 การสุ่มโรงเรียน สุ่มโรงเรียนจากโรงเรียนทั้งหมดในเขตที่สุ่มได้ในข้อ 2.1 ทั้ง 18 เขต โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากมาใน อัตราส่วน ร้อยละ 80 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละเขต ได้จำนวนโรงเรียนทั้ง 18 เขต จำนวน 154 โรงเรียน (ดังรายละเอียดตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 โรงเรียนที่สุ่มได้ จำนวนครูที่ใช้เครื่องมือวิจัย

กลุ่มเขต	เขตที่สุ่มได้	จำนวนโรงเรียน	โรงเรียนที่สุ่ม	ตัวอย่างประชากรครู
1	ป้อมปราบฯ	4	3	3
	ปทุมวัน	9	7	7
	ดุสิต	9	7	7
	บางซื่อ	7	6	6
	พญาไท	1	1	1
2	ยานนาวา	6	5	5
	สาทร	2	2	2
	บางคอแหลม	7	6	6
3	ดอนเมือง	12	10	10
	จตุจักร	6	5	5
4	มีนบุรี	28	22	22
5	บางกะปิ	13	10	10
	ลาดกระบัง	19	15	15
6	บางกอกน้อย	14	11	11
	บางพลัด	10	8	8
7	บางขุนเทียน	24	19	19
8	ภาษีเจริญ	13	10	10
	หนองแขม	9	7	7
		182	154	154

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารตำราทางวิชาการ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 วัตถุประสงค์
- 1.2 เนื้อหาและกิจกรรม
- 1.3 การดำเนินการสอน
- 1.4 สื่อและอุปกรณ์
- 1.5 การประเมินผล

2. นำผลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามสำหรับครูชั้นเด็กเล็ก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และชนิดปลายเปิด (Open Ended) ข้อเสนอแนะทั่วไป ในด้าน วัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการดำเนินการสอน สื่อและอุปกรณ์ การประเมินผล

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรง (Validity) และขอคำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในด้านความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษาและความครอบคลุมเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญดังนี้ คือ เป็นนักวิชาการทางศิลปะศึกษา และเป็นผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะเด็ก

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.เกษร อิตะจारी
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริลักษณ์ ศรีภักดิ์
- 3) อาจารย์ อภิสิทธิ์ จรรย์ชวณะเพท

3.2 นำแบบสอบถามไปดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงใหม่ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) ซึ่งเป็นครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน (ร้อยละ 10) จากจำนวน

ทั้งหมด 154 คน (ร้อยละ 10) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ข้อความที่เข้าใจยาก และภาษาที่ไม่ชัดเจน สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.4 นำผลที่ได้มาหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธีวิเคราะห์ความ คงที่ ภายใน (Internal Consistency) แบบ Coefficiency ของครอนบราซ (Cronbach) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \sqrt{\left(\frac{n}{n-1}\right) \left(\frac{1 - \sum Si^2}{Sx^2}\right)}$$

α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum Si^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

Sx^2 = ความแปรปรวนของคะแนนข้อสอบทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)

ผลการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.81

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปใช้กับกลุ่มประชากรที่ ต้องการ ศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ขอความร่วมมือใน การศึกษาต่างๆ และให้ทางเขตดำเนินการติดต่อแจ้งหนังสือไปถึงโรงเรียนต่างๆเพื่อให้ความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูล
3. ส่งแบบสอบถามตามไปยังครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการสำนัก การศึกษากรุงเทพมหานครและผู้วิจัย โดยให้ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก ส่งกลับมาทางไปรษณีย์ ในกรณี ที่โรงเรียนใดผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมได้ด้วยตนเอง จะเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ นำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบ คิดเป็นค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดคะแนนของแต่ละอันดับ

การกำหนดคะแนนสภาพ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีการปฏิบัติเป็นประจำ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

การกำหนดคะแนนปัญหา

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีปัญหปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

และข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไปนำมาสรุปและจัดลำดับความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ (\%)} = \frac{\text{จำนวนคำตอบในข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ยน้ำหนักในแต่ละข้อ

f = ความถี่ของคะแนน

$\sum fx$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

$$\text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)} = \sqrt{\frac{\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n}}$$

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนคูณความถี่

$\sum fx^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนคูณความถี่

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละข้อ

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)